

Agustí Bartra
Els Himnes

A cura de D. Sam Abrams

Proa

Agustí Bartra, Anna Murià i Julián Meza a la platja d'Argelers, l'escenari del poema «La mare sorra», durant l'època d'escriptura i publicació d'*Els Himnes*.

AGUSTÍ BARTRA

Els Himnes

PREMI CARLES RIBA 1973

EDICIÓ, EPÍLEG I NOTES DE D. SAM ABRAMS

EDICIONS PROA

BARCELONA

2020

Un jurat format per Clementina Arderiu, presidenta d'honor, Albert Manent, Blai Bonet, Francesc Vallverdú, Jordi Sarsanedas i Josep Pedreira va atorgar a aquesta obra el premi Carles Riba 1973.

Disseny de la col·lecció: TYPERWARE®

Disseny de la coberta: Planeta Art & Disseny

Primera edició en aquest format: gener del 2020

© 2019 Hereus d'Agustí Bartra

© per l'edició, les notes i l'epíleg, D. Sam Abrams, 2020

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions, SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Composició i compaginació: *Vilanrosa*

ISBN: 978-84-7588-809-5

Dipòsit legal: B-27.745-2019

Índex

Pròleg d'Agustí Bartra	9
I. <i>La mort del vent</i>	19
II. <i>La mar i el mar</i>	22
III. <i>Els fonolls</i>	23
IV. <i>El fènix</i>	25
V. <i>Variació de Hölderlin</i>	28
VI. <i>Les flors de la nit</i>	29
VII. <i>Els heralds</i>	31
VIII. <i>La mare sorra</i>	33
IX. <i>Meteors i epifanies</i>	45
1. <i>Són els dies en què el tomb de l'any...</i>	45
2. <i>No sé qui ha vingut a deshora...</i>	46
3. <i>Puja l'escalinata de diamant...</i>	47
4. <i>Hauríem de deixar als peus de la font...</i>	48
5. <i>Fulla sobre fulla...</i>	49
6. <i>Fills del signe i del llampec...</i>	50
7. <i>Ja vénen, ja vénen...</i>	51
8. <i>Com un cec ocell d'aroma...</i>	52
9. <i>A la casa del sacrificat...</i>	53
10. <i>Matèria fulgurant...</i>	54

11. <i>Les mercenàries del Sud...</i>	55
12. <i>Més enllà del meu alè...</i>	56
X. <i>Òrfica</i>	57
XI. <i>El fill pròdig</i>	59
XII. <i>La terra</i>	67
Notes	69
Epíleg de D. Sam Abrams	95

I. *La mort del vent*

A JULIÁN MEZA

...Car passar finalment del destí a la lloança vol ales
vigoroses
i una boca on el cant cerqui el coll de la flor
i el crit trobi en l'altura l'ordre de la bandada.
D'on véns, oh vent madur de l'alta nit?
¿Ets tu qui em llaura al rostre els foscos camps del món
o el travessen els astres que lliguen el somrís
a l'escuma incansable?
Innumerable, el cor, com l'ona de mil llavis d'aquest mar
de recomençaments,
i abrupte en sos records talment el fosc niell des d'on alça
el seu crit,
o com un vas sonor de joia rediviva vora el mur del pou vell:
el mur canyís de les blaves campànules tremoloses d'un brusc
pes d'existència!

Oh vent dels promontoris que t'alces despullant-te,
amb la felicitat d'allò que s'obre,
o bé t'allargues infinitament com el fil de la veu

que travessa l'agulla que broda les imatges on el record se
salva:
nascut de les esperes eixorques de les ombres a les prades
del cor,
¿t'has alçat, com Samsó, fet tot còlera i signe,
saltant del somni als actes enfollits d'una saba que no
arriba a l'esclat
estel·lar de la flor?

Oh, vent, la mar t'esgota en un llit de perills,
on voldries dormir quan la benigna nit et posés a la mà
el queix d'un quart creixent...!
Però ta mort vindrà de la rauxa excessiva de ta mateixa
força,
no pas del sacrifici de les teves set trenes
ni de la teva orbesa voltada de paranys i enyorívola d'aus,
i no veuràs la llum que avançarà devers la terra
com la cuixa brillant de la deessa...
Crea't per darrer cop en el romboll marí de la
metamorfosi!
Oh, mira les naixences que el teu rabent neguit enlaira de
l'oneig —
meravellosos arbres de cristall, sollevada dolçor que ja
plora un descens més pur de llum, fonts-núvies

nascudes de llur mirall romput, cabelleres d'estels
fetes murmuri i llàgrima,
brolladors detinguts al cim de llur pujada iridescent —
oh garbes, dures garbes del dolor, oh columna de sostrada
celeste
que somrient sondrolles...!

Enorme entre les ones adormides, espars i buit de sangs,
ara flotes, oh vent
rapat,
en el descans dels teus braços oberts i en el somni de veles
de ta boca,
mentre, espasí de llum en la meva mirada,
la *Stella Maris* autumnal
et trauca el cor...!

II. *La mar i el mar*

A IRENE I A LA MEMÒRIA DE JORDI

I ara la mar i el mar... Jove he sortit a veure'ls:
submisa als meus turmells, que primer toca amb llavis
de viva fredor blava i després amb flors blanques;
orgullós d'antics ferros, veloç d'anells perduts,
cercant els hipocamps amb llargs fuets solars...
Jove he sortit a veure l'ampla estrofa marina,
oh jove la meva ànima sense pes de campana
i amb la darrera puja escrita amb cicatrius!
Canto metamorfosis. Xiscla, gavina! Enterro
a la sorra daurada la meva copa d'ombra.

Em segueixes esvelta de la pluja dels anys,
dona que cures d'home l'home de focs diversos
portant-li la gran pau de l'olorosa fusta,
pujant vers els seus ulls la son plana de l'oli,
posant a les balances el vil·là del somrís...

Vine, amor espigada, a compartir l'octubre!

III. *Els fonolls*

A JACINT CUYÀS

He deixat endarrere rialles de baladres
i, entre olius i rostolls,
el corriol m'allunya de la sal i les barques
i em reben els fonolls
amb joia palpitant: brusa de sentor encesa
de la meva infantesa...

Camina amb mi, sendera de la mar a Calonge,
camina amb mi, camí
sotjat de lluny per pins i ginesteres grogues
i els ulls rodons del vi:
aprendràs dels meus passos els cants de l'abordatge
del meu profund viatge.

Plena llum de setembre, gerra sense cintura
del meu dia salvat,
matrona de semences que tens les sines dures
molles d'eternitat:

afona, amb pedra d'or, els fadrins erts i lassos,
els xiprers sense braços.

El fum, dins el cel alt, ell mateix es corona
entre vents de perills
i el bou d'ulls de mel negra sent vibrar en els seus corns
la lleu cançó dels grills...
Genet de mes imatges, segueixo la gossada
de ma sang exaltada.

Però, esperit, no corris! L'Estel sempre t'espera
entre la flor i el llot.
¿Quina certa victòria murmura entre les herbes:
«Segueix, la terra és tot!»,
oh fonolls, fonolls grocs de gronxoleig unànime
que ara sou la meva ànima?